

Osmdesát let od živelné pohromy v Doupovských horách

Jaroslav Vyčichlo, Spolek pro dokumentaci a obnovu památek Karlovarska

Od podzimu roku 2016 se snaží Spolek pro dokumentaci a obnovu památek Karlovarska o záchranu zdevastovaného areálu farního kostela Nanebevzetí Panny Marie v dnes z větší části zaniklé vsi Svatobor (Zwetbau) v Doupovských horách. Současně se záchrannými pracemi postupně dokumentujeme historii bývalé farní vsi i celé svatoborské farnosti. Do té kdysi spadala i ves Lučiny, kterou před osmdesáti lety postihla ničivá přírodní katastrofa.

V sobotu 28. května 1938 postihly Bochovsko velmi silné jarní bouře. Oblast srážek tehdy pokrývala zhruba 15 kilometrů čtverečních. Nejsilnější průtrž mračen se přehnala mezi 17. a 18. hodinou přes ves Lučiny (Hartmannsgrün) v Doupovských horách a rozvodnila zdejší Lučinský potok (Hartmannsgrüner Bach) a jeho přítoky. Třemi menšími údolními se valily divoké potoky, které se těsně před Lučinami spojily v mohutnou povodňovou vlnu řítící se proti vsi. Vodní masa způsobila obrovské škody, které výrazně převýšily škody způsobené katastrofální průtrží mračen v roce 1890. Ještě 48 hodin po začátku průtrže mračen protékal Lučinským potokem stále metr krychlový vody za vteřinu.

Během bleskové povodně bylo strženo 11 domů, 4 stodoly, 8 stájí a všech 17 příjezdových mostků k usedlostem, dalších 20 domů bylo těžce poškozeno. Odplaven byl rovněž čtyřtunový betonový most přes Lučinský potok. Zničeny byly 4 vodovodní potrubí, 7 různých zdí, 3 sklepy, schodiště a plot. Při záplavách se utopilo 11 koz a množství drůbeže, mnoho zemědělského nářadí bylo vodním proudem odneseno až do další vsi. Z větší části odplaven byl rovněž úsek okresní silnice procházející vsí v délce několika set metrů. Mnoho lidí, kteří přišli o své domovy, bylo potřeba urychleně ubytovat.

Zcela zničen byl rovněž roubený dům manželů Pösöldových, který stával naproti hostinci

„Langhans“. Chalupník Johann Pösöld byl v době katastrofy zrovna v lese sbírat dříví a na počátku bouře uprchl schovat se do nedalekého seníku. Jeho manželka zůstala sama doma, napůl hluchá byla bezmocně vystavena mase vody. Nechápala, co na ni sousedé křičí, a uprchla do horního patra, kde stála do poloviny těla ve vodě zoufalá u okna, když

se najednou celý dům otočil a rozpadl jako domeček z karet. Stará paní se již nemohla zachránit a skončila v rozvodněném potoce a utonula. Její tělo bylo nalezeno druhý den ráno v Dubině. Johannu Pösöldovi a jeho synu Aloisovi, který byl v té době na učení ve Kfelích, zůstalo jen to, co měli na sobě.

Jako první se na místě neštěstí objevili vojáci a četnictvo. V neděli ráno se již zpráva o katastrofě roznesla po okolních vsích a také do nedalekých Karlových Varů. Do Lučín dorazilo bezpočet zvědavých diváků, aby spatřili zkázu na vlastní oči a vyjádřili soucit a podporu místním. Dojet se dalo pouze na začátek vesnice. Celé údolí se podobalo velké ledovcové moréně, všude pouze kamení a bláto, větve, stromy a části domů a nábytku. Mezi oběma břehy potoka nebylo žádné spojení.

V pondělí přijela do Lučín komise z Prahy spolu s pracovníky okresního úřadu ve Žluticích v čele s hejtmánem Dr. Pfeiferem, kteří se zde setkali se zástupci obce Lučiny a pracovníky Státní správy silnic Karlovy Vary. Celková výše škod ve vsi byla odhadnuta na zhruba 6 milionů korun. Škody vzniklé na budovách činily 1,5 milionu korun, navíc prvotní vyklizeň vyžadovalo další náklady ve výši 500 000 korun. Pro většinu demolovaných nebo stržených objektů nepřicházela novostavba na původním místě v úvahu, protože podmínky podloží se vlivem povodní zcela změnily. Před regulací potoka bylo proto nemyslitelné obnovit zničené domy. Náklady na výstavbu nové okresní silnice skrze Lučiny byly vyčísleny na 1,5 milionu korun a další 2 miliony korun byly plánovány na úpravu koryta Lučinského potoka. Odstranění škod na hospodářstvích, poškozených polnostech atd. bylo odhadnuto na dalších 600 000 korun.

Bylo zřejmé, že okresní fondy nemají dostatečné prostředky na tak nákladnou obnovu zničené vsi. Poslanec Dr. Guido Klieber z Bochova proto jednal v Praze na různých místech o potřebě okamžité pomoci ze strany centrálních úřadů. Konrad Henlein, vůdce Sudetoněmecké strany (Sudetendeutschen Partei), poskytl z fondu Konrad-Henlein-Hilfsfond postiženým obyvatelům Lučín

ke zmírnění první nouze na místě okamžitou pomoc ve výši 10 000 korun.

Mezi obyvateli kraje se vzedmula obrovská vlna solidarity, množství lidí přicházelo do Lučin a rozdávalo menší příspěvky, aby ulehčilo nepředstavitelné utrpení místních obyvatel. Vznikla dobrovolná pracovní skupina, tvořená zhruba stovkou mužů, kteří pomáhali s prvotním vyklížením a úklidem. V obci byla zřízena pokladna, do které byly shromažďovány obdržené peněžní dary. Ředitel karlovarské místní skupiny Otto Hüttl publikoval výzvu, ve které vyzýval všechny spolupracovníky, aby pro těžce zasažené Lučiny složili věcné a peněžní dary v místní kanceláři. Karlovarský starosta Anton Schreitter-Schwarzenfeld přispěl např. částkou 1000 korun. Ředitel světoznámého karlovarského varieté Orpheum Anton Bittner věnoval do sbírky celý výtěžek úterních představení. Karlovarská spořitelna, Sudetoněmecká strana, Okresní zemědělská záložna, Schmidt-Bank a mnoho dalších zaslali větší či menší dary.

V následujících čtyřech letech byla stavební firmou nově vystavěna okresní silnice skrze Lučiny v délce 800 metrů, hmota náspu činila na výšku 3-4 metry. Následně se pracovalo na regulaci potoka. Vybudovány byly zpomalující přehrážky, jedna z nich nese letopočet 1939. Nad vesnicí byly postaveny také dvě menší přehrad, které příště již velkou vodu zadržely. Kvůli nebezpečí zřícení břehů byl vybudován také přibližně 200 metrů dlouhý tunel skrze obec a nové mostky. ■

Použitá literatura:

Anonymus (1840–1951): Gedenkbuch der Pfarrei Zwettbau 1840–1951 (2. Svazek, FÚ Svatobor, 698). [Depo in: SOA Karlovy Vary].

Bachmann M. (2018): Unwetterkatastrophe vor 80 Jahren in Hartmannsgrün, Karlsbader Zeitung 4/2018, Nürnberg, 25–26.

Binterová Z. (2004): Zaniklé obce Doupovska II. – Oblastní muzeum Chomutov, 75 pp.

Binterová Z. (2005): Zaniklé obce Doupovska od A do Ž. – Oblastní muzeum Chomutov, 95 pp.

Matějů J., Hradecký, P. et Melichar, V. [eds.] (2016): Doupovské hory. ČGS, Praha, 545 pp.

Träger G. (1993): Denkmäler im Egerland. Kreis Luditz, Eichstätt, 557 pp.

Následky katastrofální povodně v Lučinách v roce 1938, během níž bylo zničeno 11 domů, 4 stodoly, 8 stájí a všech 17 příjezdových mostků k usedlostem, 20 domů bylo těžce poškozeno a byl odplaven čtyřtunový betonový most.

Zdroj: Porta fontium, www.portafontium.eu.